

s odklady školní docházky a opakováním ročníku, avšak ty jsou pouhou aproximací výkonu žáků. Tyto proměnné jsou totiž nepochybně determinovány lokálními rozhodnutími, což je problematické. Navíc vzhledem k existenci velmi odlišných vzdělávacích programů a možností sestupu od všeobecných k technickým a odborným vzdělávacím programům ztrácí informace o odkladu školní docházky a opakování ročníku na úrovni sekundárního vzdělávání vypovídací hodnotu. Individuální data z externích evaluací by mohla dát přesnější informace o výkonech žáků, jenže tato data nejsou na individuální úrovni přístupná, přestože existují. Na konci primárního vzdělávání se vydává „vysvědčení o absolvování základního vzdělávání“ (*Certificat d'Etudes de Base*, CEB) a k němu existují data pro každého jednotlivého žáka. Tyto informace by mohly být vynikajícím kritériem pro validaci individuálních socioekonomických indexů, jenže výzkumný tým je obdržel v agregované podobě školních průměrů, takže se nedala použít pro validaci individuálních dat, ale pouze dat agregovaných na úrovni školy. Individuální data by sice byla technicky dostupná, ale jejich předání výzkumnému týmu by vyvolalo otázky o nedostatečné ochraně osobních údajů. V budoucnu by mělo být možné, aby výzkumníci pro aktualizování socioekonomických indexů získali přístup k těmto datům na základě spolupráce s „důvěryhodnou třetí stranou“ a při dodržování jasných pravidel ochrany osobních údajů.

Každá z obou výše popsaných metod má specifické výhody a nevýhody. Bez individuálních dat o výkonu žáků navrhli výzkumníci přidržet se modelu 1 se sedmi proměnnými (jak byla popsána v části 4.6.1), protože je robustní a zároveň efektivní. Umožňuje totiž vypočítat přesný socioekonomický index na úrovni škol, a to i v případě chybějících dat. Toto robustní řešení má ovšem jednu hlavní nevýhodu: není možné vypočítat socioekonomický index na individuální úrovni (pro každého žáka), což znemožňuje identifikovat kontrastní profily uvnitř školy. K dispozici máme pouze popis průměru populace školy, i když by škola teoreticky mohla být složena z jedné nebo několika velmi odlišných skupin žáků.

Druhé řešení, používající IRT model (model 3 popsany v části 4.6.2), umožňuje vypočítat individuální socioekonomický index (to znamená socioekonomický index pro každého žáka). Umožňuje identifikovat podskupiny či kontrastní profily uvnitř každé školy. Jeho výpočet je ovšem docela složitý a nelze vyloučit, že transformace proměnných pro účely IRT modelu pozmění kvalitu informace.

Obě metody umožňují vypočítat socioekonomický index na úrovni distriktu, což dovoluje studovat intenzitu selektivního přijímání žáků do škol. Tyto dvě metody jsou navíc vhodnější než původní územně založený socioekonomický index.

Model 1 se sedmi proměnnými založený na agregaci jednotlivých individuálních dat na úrovni školy byl doporučen výzkumným týmem a přijat vládou. Tento model se jevil jako lepší než modely založené na výpočtu individuálního socioekonomického indexu pro každého žáka (např. model 3 popsany v části 4.6.2). Možná to bylo proto, že pro výpočet individuálního socioekonomického indexu byl použit pouze jeden referenční rok, nebo také proto, že transformace proměnných na diskretní vedla ke ztrátě informace. Je pravděpodobné, že validace modelu založeného na výpočtu individuálního socioekonomického indexu pro každého žáka za pomoci individuálních dat o výkonech žáků by vedla k přijetí tohoto řešení. Přijetí modelu používajícího sofistikované statistické metody musí ovšem jít ruku v ruce se snadným používáním a srozumitelností pro všechny zainteresované strany.

4.7 Závěr

Vzdělávací systém ve francouzsky mluvící části Belgie je charakterizován vysokou mírou nerovností ve výsledcích na základě socioekonomického zázemí žáků. Jednu z hlavních příčin těchto velkých nerovností je třeba hledat v rozdělování žáků do škol a vzdělávacích programů

